

Blansko (k. ú. Klepačov, okr. Blansko)**„U Hliníku“, parc. č. 504/1.**

Novověk. Milířiště. Sonda. Badatelský výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49.3457056N, 16.6622694E

V rámci povrchového průzkumu lesů severovýchodně od Klepačova byla identifikována zvýšená koncentrace objektů interpretovaných jako milířiště. Milířiště č. 25 se nachází v nadmořské výšce 346 m a má oválný tvar o rozměrech přibližně 12,5 m (po vrstevnici) × 10 m (po spádnici). Vzdálenost plošiny nejbližší identifikované komunikace činí 30 m. Nejbližší vodní zdroj se nachází v hlubokém údolí ve vzdálenosti 56 m od středu plošiny. Sklon svahu, do kterého bylo milířiště zahlobeno, dosahuje hodnoty 9,3°. Výzkumná sonda byla vedena přibližně ze středu uhlířské plošiny. Její šířka činila 0,5 m a délka 12 m. Pod tenkou kyprou lesní humusovou vrstvou se nacházela mocná, místy až 30 cm silná černočerná uhlíkatá vrstva. Milířiště ukončovala jasně vymezená hrana, za kterou se hromadil odpad z přípravy objektu na další výpal. Z vrstev bohatých na fragmenty uhlíků bylo odebráno reprezentativní množství vzorků, které byly dále analyzovány a datovány. Radiokarbonové datování ukázalo široký interval kalibrovaného stáří 1640–1954 AD. Nejmladší dendrochronologická data pocházejí z rozmezí let 1753–1758. Během výzkumu se nepodařilo objevit žádné movité archeologické nálezy. Doprovodný průzkum detektorem kovů v okolí milířiště rovněž neodhalil žádný artefakt, který by bylo možné klást do souvislosti s pálením dřevěného uhlí (Novák 2022; Rybníček, Kolář 2022, 29, 33–35).

Literatura

Novák, J. 2022: Milířiště u Klepačova na Blanensku – výsledky archeologické terénní prospekce. Příspěvek k metodice výzkumu jednoho druhu archeologických památek. *Vlastivědný věstník moravský* LXXIV(3–4), 205–215.

Rybníček, M., Kolář, T. 2022: Dendrochronologie. In: K. Sklenář a kol.: *Život v lesích. Kritický katalog k výstavě Život v lesích*. Brno: Mendelova univerzita v Brně, 28–29, 33–35.

Summary

The samples of charcoal were taken during the test pitting of the charcoal kiln located in the cadastral area of Klepačov (Blansko District). The charcoal samples were dated to the period of 1640–1954; the youngest dendrochronological data ranges between 1753–1758.

Jakub Novák

Brno (k. ú. Ivanovice, okr. Brno-město)**„Ul. Černohorská“, parc. č. 965/169, 965/269, 965/163.**

Novověk. Komunikace, zákop. Náhodný zásah/nález. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.26401216, 16.572880462

Při příležitosti výstavby objektu Ivanovice – OC Kaskády budovaného severně od obchodního centra Bauhaus (Řečkovická 555/3) byl při zemních pracích zachycen pozůstatek menšího pěchotního obranného okopu s pozůstatky vydržené podlahy. Byl také dokumentován řez zaniklou úvozovou cestou, která kopíruje průběh parcely č. 965/169.

Literatura

Neuveдено.

Summary

A remnant of a smaller defensive foxhole and a cross-section of the defunct hollow way were identified in the cadastral area of Ivanovice (Brno-City District).

Petr Kos

Brno (k. ú. Město Brno, okr. Brno-město)**Moravské náměstí, parc. č. 802/1, 802/2.**

Vrcholný středověk – novověk. Město. Jiná evidence. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49.1991217N, 16.6066386E

Archeologický výzkum byl realizován v souvislosti se stavbou „Revitalizace veřejného parku na Moravském náměstí“ (obr. 2). Část archeologických prací zajistila společnost Archaia Brno z. ú. na základě „Dohody o poskytnutí subdodávky na provedení záchraného archeologického výzkumu“, kterou uzavřela s Muzeem města Brna. Předmětem její činnosti byl odborný dohled nad zemními pracemi stavby a dokumentace přítomných archeologických situací (akce č. A17/2022). Vyklizení suterénních prostor zbouraného Německého domu zajistilo po archeologické stránce Muzeum města Brna. Terénní část výzkumu se realizovala ve dnech 8. 3. – 24. 5. 2022 v součinnosti s postupem stavebních prací.

Plocha revitalizovaného parku se nachází v nedalekém sousedství historického jádra města. Od počátků Brna ve 13. století byla zapojena do sídelní struktury, která vznikla v jeho okolí. Tvořila ji předměstí, jež spadala pod jurisdikci města a vůči městu byla zpoplatněna daněmi, a několik dalších osad a sídel, které měly rozličný status. S výstavbou bastionového opevnění města ve 2. polovině 17. a 1. polovině 18. století se prostor stal součástí fortifikačního pásma. V severní části parku byl v letech 1888–1891 postaven Německý dům, který tvořil spolkové a kulturní středisko německých brněnských občanů. Zbořen byl v roce 1945.

Archeologický výzkum ověřil skutečnost, že jižní část parku na Moravském náměstí byla zřízena na zásypech příkopu barokního opevnění. V malém segmentu se podařilo upřesnit průběh jeho kontreskarpy (obr. 3). Původní skladba podloží je zachována pouze v jeho předpolí. Dokumentována zde byla sekvence vrstev geologického podloží do hloubky 6 m (215,60 m n. m.). Svrchní část je tvořena půdním horizontem (ornicí), který dosedá na sprašovou návěj, jejíž mocnost činí 4 m. Pod ní byly zaregistrovány uložení, které je možné označit za pohřbený půdní horizont.

Jednoznačné doklady přítomnosti lidí v období pravěku nebyly zaznamenány. Všechny dokumentované situace náležejí do období vzniku a následného vývoje města. Na ornici se nacházela vrstva, kterou můžeme pokládat za výsledek zemědělského užívání místa. Ve východní části parku byly dokumentovány objekty, z nichž dva je možné považovat za části pyrotechnologických zařízení. Lze je spojovat s osídlením Nové ulice. Nemusely být ovšem vázány bezprostředně na zástavbu, mohly být součástí určitého výrobního areálu v jeho zázemí.

V severozápadní části parku byl zachycen segment zřejmě rozsáhlého hliníku na těžbu sprašové hlíny. V této souvislosti si musíme připomenout existenci cihelny při severním konci Hartlůvky (prostor někdejšího Zemského domu, dnes sídlo